

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Nord-Norsk Hestesenter AS
Olsborg
9321 MOEN

Deres ref

Vår ref
12/1547

Dato
13.03.2013

Midler til bevaring av genressurser, kap 1139 post 71.

Det vises til Deres søknad om midler til genressursforvaltning over kap 1139 post 71 av 01.11.2012, og om midler fra Norsk Rikstoto til fremme av hestesporten, hestehold og norsk hesteavl – utvikling av kompetansesenterfunksjon av 02.11.2012.

Tilskudd til genressursforvaltning

”Utredning om de nasjonale hestesentrene” (Norsk Hestesenter 2010), har definert nasjonale oppgaver som: ”... oppgaver som hestesentrene utfører for sentrale myndigheter eller på vegne av nasjonen”. Slike oppgaver vil oppsummert omfatte: *bevaring, avl, kompetansesenter og utdanning/opplæring.*

Departementet har tidligere sluttet seg til at bevaring av genressurser, herunder relevante avlstiltak samt kompetanseoverføring, bør være kjerneoppgaver for hestesentrene. Dette er en omfattende portefølje der det er nødvendig med tett samarbeid mellom de regionale sentrene og NHS for at man skal få effektiv utnyttelse av ressursene som stilles til rådighet. For å imøtekomme kravet om effektiv ressursutnyttelse er det startet et arbeid med en forpliktende samarbeidsavtale. Departementet imøteser en ferdigstillelse av denne.

De nasjonale rasene er antallsmessig på et for lavt nivå. Dyretallet innebærer at man må ta grep som fører til at antallet dyr i populasjonen ikke fortsetter å synke. Bevaring av de norske rasene er en av de viktigste grunnpilarene i opprettelse av de regionale sentrene NNHS og NFHS. Dette er forankret i stortingsvedtak og Rio-konvensjon. Norsk Hestesenter har dessuten nedfelt i Strategiplan 2007 – 2011, at man skal sørge for å bevare og utvikle de særnorske hesterasene og at man skal bidra til at de

særnorske rasene opprettholder sin markedsandel.

Ved søknadsfristens utløp høsten 2012 var det innlevert søknader om midler over kap 1139 post 71 for 2013 i størrelsesorden 2,8 mill kr for hver av de to regionale hestesentrene, totalt 5,6 mill kr. Til fordeling på posten er det bevilget 2,867 mill kr for 2013.

Søknader og rapportering i 2012 har blitt forbedret og er mer målrettet, fordelt på bevaring av genetiske resurser og andre nasjonale oppgaver. NNHS har gjort en god jobb på området hittil, og departementet finner det hensiktsmessig at det jobbes videre med dette.

Tilskuddsberettigede aktiviteter

Bevaring

"Handlingsplan for særnorske hesteraser 2011 – 2020" som ble utarbeidet for NHS av en arbeidsgruppe ledet av Birgit D. Nielsen, har en ambisiøs målsetning: Andelen særnorsk hest i markedet skal økes. Avl, bevaring og bruk skal være bærekraftig. Dølahest og lyngshest skal kunne strykes fra FAO, s liste over truede husdyrraser. Det legges vekt på å styrke konkurransefortrinnet til de tre særnorske rasene fjordhest, dølahest og nordlands-/lyngshest.

Departementet ser fortsatt positivt på målsettingene. Handlingsplanen peker på behov for tettere integrering av avl og sport (øke konkurranseevne gjennom produktutvikling). Derfor må rasefordeler og bruksområder defineres. Hver rase bør utvikle signaturaktiviteter, eller egen sportsgren knyttet til den enkelte rase. Det er viktig at signaturaktivitetene utvikles videre.

Handlingsplanen peker på at bruksområder endres over tid og det er behov for tettere integrering av avl og bruk (sport). Som en oppfølging i en avlsmessig sammenheng, må bruksegenskaper registreres gjennom signaturaktiviteter. Det er viktig at man setter seg mål med visse tidsrammer. Det forventes at departementet får tilbakemelding om senterets målsettinger og tiltak i denne sammenheng.

Markedsføring av rasene er viktig for å øke omsetning av de norske rasene. Det er et godt bevaringstiltak som er positivt for å øke bestanden. Aktiv bruk av rasene, og ikke minst skoling av hestene slik at de blir attraktive salgsobjekter, er nødvendig. Markedsføringstiltak kan være omfattende, og blant annet omfatte bruk av rasene i opplæringssammenheng, bruk av hjemmesider for raseinformasjon, arrangere spesialtilpassede kurs for raseinteresserte og informasjonsmøter mm. Det er imidlertid viktig å erkjenne at bruken av hest av norske raser i for eksempel rideskoler ikke alene stimulerer til økt avl og salg. Aktiv bruk må koples opp mot signaturaktiviteter.

Behovet for signaturaktiviteter fikk tilslutning fra Genressurscenteret i høringsuttalelse til Handlingsplan for særnorske hesteraser 2011 - 2020. Senteret anbefaler også at det utarbeides grundige markedsplaner for alle tre rasene. Den omtalte identitetsprosessen som tas opp i handlingsplanen anses som et godt grunnlag for slike markedsplaner. Utvikling og definering av signaturaktiviteter for rasene fremheves også som svært viktig og en vesentlig del av markedsplanene.

Departementet har merket seg at arbeid med utvikling av signaturaktiviteter er godt i gang. Det er positivt at det legges til rette for koordinering av dette arbeidet mellom de ulike hestesentrene og at det planlegges seminarer om dette. Det legges til grunn at arbeidet styrkes og videreføres i samarbeid med de andre sentrene og raselagene som beskrevet. Signaturaktiviteter er et raseansvar og et ledd i oppbygging av rasetypiske merkevarer.

Det er derfor positivt at de norske rasene har gått sammen i et forprosjekt for merkevarebygging. Departementet har ingen oppfatninger av hva signaturaktivitetene vil omfatte, men vi ser det som viktig at det utvikles aktiviteter som fører til at etterspørsel etter merkevarene norske raser representerer, øker. Merkevarerenking bør etter departementets oppfatning styrkes.

Avl

Avlsarbeidet omfatter:

- ◆ Føringsregister/stambok.
- ◆ Oppnevning og utdanning av dommere.
- ◆ Hesteutstillinger/hingstekåringer Gjennomføring og krav til bruksprøver og utvidede bruksprøver.

De to første punktene anses å være sentrale oppgaver, blant annet fordi avl er regulert i forskrift som i stor grad bygger på regelverk utviklet i EU.

Avlsarbeidet er viktig for bevaring av genetiske ressurser. De regionale sentrene er viktige i arbeidet for sin rase og bør aktivt være med for sin rase gjennom utstillinger/kåringer og bruksprøver, mens det er raselagenes oppgave å fastsette og beskrive signaturaktiviteter. Det er viktig at bruksprøvene og utstillingene tilpasses signaturaktivitetene. I dagens situasjon er det viktig med langsiktig og strukturert avlsarbeid for å unngå innavl. Dette tilsier antakelig at flest mulig hingster bør godkjennes til avl.

For å sikre et bærekraftig utvalg og nok genetisk variasjon, er det vesentlig at de kåringskriteriene som brukes er brede og gjenspeiler det hestene har vært brukt til og kan brukes til i fremtiden. Tiltak som stimulerer til å få flere hingster fremstilt for kåring og kvalitetsvurdering, bør også vurderes.

”Handlingsplanen” peker på at de nasjonale hesterasene har svært små populasjoner, og man må arbeide for å minimere innnavlsøkningen mest mulig samtidig som rasene beholder sine respektive karakteristiske rasetyper og – preg.

Kompetansesenter

Kompetansesenterfunksjon for hestefag og hestehold er en sentral oppgave for de regionale sentrene med fokus på de nasjonale raser, primært gjennom kortvarige kurs med lokalt og regionalt tilsnitt.

Kompetansesenterfunksjonen favner noe videre enn arbeidet for å bevare de enkelte rasene. Det er imidlertid viktig at bruk av midler til slike oppgaver skjer i forståelse med de prioriteringer som raselagene vektlegger.

Departementet legger til grunn at samarbeidsavtalen som er under utarbeiding av sentrene, etablerer en klar rolledeling mellom hestesentrene slik at ressursene til kompetanseutvikling utnyttes best mulig.

Over statsbudsjettets kapittel 1139 post 71 er det forutsatt tildelt i alt 2,867 mill. kroner til Nord-Norsk Hestesenter og Norsk Fjordhestsenter. For 2013 legger departementet til grunn en lik fordeling mellom de to sentrene, d.v.s. at Norsk Fjordhestsenter får en støtte på kr. 1.433.500,- til arbeidet med fjordhest.

LMD krever regnskap og rapportering for bruk av midlene på disse områdene.

Midlene skal primært brukes til følgende oppgaver:

- ◆ Bruksprøver (utvida)
- ◆ Utstilling inkl katalog
- ◆ Markedsføring/sport (signaturaktivitet)
- ◆ Avl
- ◆ Kompetanse/kurs/utdanning

Midler som stilles til rådighet for Nord-Norsk Hestesenter AS utbetales i to omganger til kontonummer 97410700801 etter følgende plan:

Utbetaling:	22.03.2013	kr 716.750,-
	01.07.2013	kr 716.750,-

Regnskap og rapporter avgis på disse områdene, sammen med fullstendig regnskap for virksomheten innen 01.07.2013.

Midler fra Norsk Rikstoto

Søknaden om midler fra Norsk Rikstoto til utvikling av kompetansesenterfunksjon, er samsvarende med oppgavene det forventes at senteret skal utvikle innenfor dagens

bevilgning. Departementet finner derfor ikke grunnlag for å kreve at Norsk Rikstoto overfører midler til senteret. Vi er imidlertid av den oppfatning at området kan dekkes innenfor midler som gis over kap. 1139 post 71. tilskudd til genressursforvaltning.

Søknad om midler over kap. 1139 post 71, for 2014 må være departementet i hende innen 01.11.2013.

Med hilsen

Kristin Nummedal (e.f.)
avdelingsdirektør

Sjur Erik Kvåle
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer